

Skúlaráðið mælir til

Smáskúlar

Í fyrsta lagi er bæði barnagrundarlagið og ynnski frá foreldrum at byggja skúla vestanfyri og norðanfyri í býnum vísir kann-ing, sum skúlaráðið hevur gjørt.

Tórshavnar býur hevur seinastu árin verið fyri sera stórum og knappligum vokstri serstakliga í útjáraðkjumum — fyri vestan og fyri norðan. Talan er um heilt stór íbúðaróki rættiliga fjart frá verandi barnaansingartovnum og skúlum.

Í hesum nýggju íbúðarbylingum búgva og koma at búgva nógvar ungfolk við børnum. Skúlaráðið hevur í fleiri ár gjøgnum áheitanir frá foreldrum kent ein ávísan tørv á skulamøguleiktum meira — høgliga og nærhendis enn bert við teimum verandi skúlunum, sum fyri tað mesta eru stórir skúlar nærhendis miðbýnum. Fjarleiðin hagar kann fyri smærri skúlabørn í útjáraðkjum vera bæði long og ikki sørt vandamikil við tí nógvu býarferðsluni, sigur skúlaráðið sum eisini viðmerkir, at kommunan kann hýsa øllum sínum skúlabørnum í verandi skúlum, men tykist tíðin kortini at vera

farin frá undir øllum umstøðum og fyri ein og hvønn pris at flyta børn langvegis, hagar skúlar nú einaferð eru.

Fyri at fáa greiði á støðuni í lotuni og helst nokur ár fram í tíðina gjørdi skúlaráðið av straks frá byrjan av í hesi setu at gera eina neyvri kanning millum húski og foreldur um tørvina á (smá-skúlum) í nýggju íbúðarokjunum í útriðini av býnum.

Í øðrum lagi vildi skúlaráðið — um so varð, at eingin skúli fekt upp at standa í bræði — hava at vita, hvønn av verandi skúlum, fólk í so máta helst vildu brúka. Hetta fyri betur at kunna ætla um, møguliga mæla til afturathygging ella luta børninu út á verandi skúlar á frágasta hátt.

Aftaná drúgva fyrireiking og í samráð við býarumsiting og hagtalsserfrøðing, varð tildvænt greiðligt spurnarblað, sum innafturkomið kundi telduviðgerast á Støðisút-

Stórir fyrimunir við smáskúlum, sigur skúlaráðið.

búgviningi.

Spurnarblað fingi slik húski, sum nýliga høvdu sett ella vóru í ferð við at seta búgv í nýggjum íbúðarokjum, í útryðni av kommununi.

Vestanfyri vóru tað tey á Norðasta Horni, við Marknagilsvegin (Fjalsgøta v.m.) og eitt nýtt íbúðaróki Úti á Fløtum.

Norðanfyri var talan um økini Ovari og Niðari Ternuryggur, Undir Brúnni, á Berjabrekku, Á Flat og Millum Gilja. (Hesi try seinastu íbúðarokini eru í uppteljningini bert partvis tikin við, hetta tí at Berjabrekka enn var komin so stutt áleiðis og annars hoyra Á Flat og Millum Gilja, sum er, frammanundan upp í økið hjá verandi Hoyvikar skúla).

Í mars 1986 vóru so spurnarblað send út

tiluml. 670 húski, sum býarumsitingin gjøgnum fólkayvirleitid o.a. hevði funnið fram til skuldu vera umfatað av kanningini.

Til rættis komu uml. 40%. Tað er minni enn skúlaráðið frammanundan hevði vónað og roknað við, men eftir telduviðgerðini kortini nóg mikið til at gera tað niðurstøðu, at tað bæði er barnagrundarlag og ynnski um at fáa skúla vestanfyri (Norðasta Horn v.m.) og norðanfyri (Ternurygg, Undir Brúnni og har um leiðir).

Niðurstøðan verður so státt, at sum er, eru skúla- viðurskiftini fyri borgarar í teimum nýggju bylingunum í útryðni av Tórshavnar Býi ikki nóg høglig og nóg væl í tráð við ynnski og tørv brúkarans.

Tá menningin gongur

við nógvari ferð, er helst ikki altíð so lætt at hava eyga fyri øllum. Har sum fyrr var hagi, liggja nú eftir fáum árum bústaðaróki á stødd við miðalstórar bygdir, meðan skúlar eru aðrastaðir. Býarplanleggjngin hevur kanska havt meira fyri eyga at hjálpa ungfolki at fáa grunddøki og tak yvir høvdið enn samstundis at ætla um skúlar og aðrar fasilitetir, sum nátturliga hoyra til, har fólk búgva.

Sum eina avleiðing av kanningarúrslitunum fer Tórshavnar Skúlaráð tiskil at heita á býar- og landsmyndugleikarnar um at virka fyri at loysa henda eyðsýnda tørv á skúla skúlum høgligari enn, sum er, í nærumhvørvinum í útjáraðkjumum í Tórshavnar kommunu.

Møguliga kunnu málini

eisini fyri ein part fáa eina framtíðarloysn í sambandi við tær ætlanir, sum býráðið nú hevur fyri framtíðarúthygging longur út í útryðjini, og hvar skúlar eru við í ætlanunum. Býráðið hevur boðið skúlaráðnum at medvirka til at loysa komandi skúla-spurningin har.

Ímeðan virkað verður fyri eini endaligari loysn, fer skúlaráðið at troyta teir verandi skulamøguleikarnar á skynsamasta háttir og í mesta mun samsvarandi ynnskjum barna og foreldranna, sigur skúlaráðið m.a. í einum tíðindaskrivi.

IRF-ruskskipanin 4000 kr. um árið fyri hvørt húski

Nýggja ruskætlanin hjá IRF verður ein økonomiskur lúsingur, sum kemur av síðu hjá kommununum.

Dommunuskatturin má hækkað til tess at figgja ætlanina.

Nú kommunurnar um stutta tíð ætla sær undir byggjan av nýggjari brennistøð, sum er partur av nýggjari ruskætlan, er tað rætt/áhugavert at gera eina meting av teimum økonomisku fylgjum av hesi ætlan, har brennistøðin er nógvar tann dýrasti parturin.

Tað ber til at gera eina kostnaðarmeting av ruskætlanini, tí vit hava nakað at ganga út frá. Vit vita hvussu dýr ruskinnsavningin er í dag, hvussu dýrt tað er at driva ruskpláss/tyrva í Føroyum í dag, og

vit vita hvat rakstur in nýggju brennistøðini í Havn verður mettur til av Havnar kommunu.

Við hesum grundarlagi kann finnast fram til, at IRF-ruskskipanin í minsta lagi kemur at kosta 23-25 mill. árliga. Men tá er ikki alt tikið við.

Omaná her skulu leggjast útreiðslur av gamlari skuld hjá IRF. Henda er ifylgju tað, sum nú er framkomið uppá meir enn 20 mill. Í 1984 var rentu- og avdráttarbyrðan av hesi skuld 2,5 mill. kr. Hon er størri nú, tí skuld-

in er vaksin síðani.

Og omaná her skal eisini leggjast útreiðsla av vegi. Vegastrekið frá bygðini og eystur í Trøðna er 2,6 km. Ein rimilig prismet-ing er uml. 20 mill. kr. Hetta kostar í rentum og avdrátti 2-2,5 mill. kr. árliga. Henda útreiðslan er tó eitt sindur ívingarsom.

Vit fáa sostatt ein samlaðan kostnað uppá 23-25 + 5 = 28-30 mill. kr. árliga. Og tá eru ikki allar útreiðslur tiknar við. T.d. kelduskiljing. Henda umfatandi skipan skal samla ein hóp av lutum, ið ikki undir nekrum umstøðum skulu í brennistøðina so sum battarir, maling, kemikalir av ymsum slag, akkumulatrar o.s.f. o.s.f. og hetta kostar ikki so lítið.

T.v.s. at kostnaðarmetingin uppá 28-30 mill. árliga í rakstri, rentum og avdrátti fyri samlaðu ruskskipanina hjá IRF er eitt lágt sett tal. Og metingar við nógvar lægri tølum enn hesi hava einki við veruleikan at gera.

Útreiðslurnar til rusk 4-5 faldast

Um vit rokna út, hvussu stór útreiðslan til rusk verður fyri hvørt húski, so sæst, at IRF-óki tilsams hevur 7206 húski. T.v.s. at útreiðslan fyri hvørt húski verður uml. 4.000 kr.

Til sammetingar kann sigast, at ruskútreiðslurnar í dag eru 800-1.000 kr. pr. húski. (Í Suðureystur-

oy eru tær 844 pr. húski). Tann nýggja skipanin merkir alto eina 4-5 fald-ing av útreiðslunum í mun til í dag, ella eina meirútreiðslu uppá uml. 3.000 kr. pr. húski, í mun til í dag.

Hvørt húski skal sostatt árliga tjena 6.000 kr. meira enn í dag, fyri at figgja hesa meirútreiðslu, um kommunuskatturin verður tann sami.

Gera vit eina sammet-ing við útheimin, so er hesin prisur upp á 4.000 kr. pr. húski einar 5 ferðir so høgur sum tað, ið kann góðtakast í øðrum londum.

Eg vildi ynkskt, at onkur kom og visti mæð á bert 1 land í verðini, sum brúkar 1.000 kr. pr. borgara um árið til rusk. Tað fara vit at gera her. Men nakað annað land finst ikki. Aftur her fáa vit eina verðinsrekord. Men hava vit best ráð í allari verðini. Er figgjarstøðan í landinum so góð, at hon skuldi animerað okkara politikarar til sovordnan lukkus, fyri ikki at siga galskap?

Kommunuskatturin upp við 1 prosent

Lat okkum hyggja at hesum útreiðslum til rusk í samband við eina kommunu í Føroyum við meðal-inntøku. Lat okkum siga, at kommunan hevur 1.000 íbúgv. Tað eru í IRF-øk-inum í meðal 4,03 fólk pr. húski. Húsatalið er sostatt um 250. Samlað skattskyldug inntøka í kommununi er uml. 75 mill.

Tann gamli (núverandi) ruskskipanin er uml. 900 kr. pr. húski svarandi til uml. 230.000 kr. Tann nýggi (komandi), er 4.000 pr. húski svarandi til 1.000.000 kr. Vøkstur in ruskútreiðslunum er sostatt 0,77 mill., ið svarar til gott og væl 1% av teirri samlaðu skattskyldugu inntøkuni uppá uml. 75 mill. kr.

Er kommunan ein meðalkommuna, er hetta rokniðstykki sjálvandi tað sama, um kommunan hevur 2.000 ella 5.000 ella eitt hvørt annað íbúgvatal.